

POHJOIS-POHJANMAN HYVINVOINTIALUE

ATERIA- JA PUHTAUSPALVELUT

IN-HOUSE YHTIÖT

TOIMINNANKUVAUS

SISÄLLYSLUETTELO	sivu
1. JOHDANTO	1.2
2. YHTIÖN TOIMINTA-AJATUS JA TOIMINTAPERIAATE	2.2
3. OSAKKAIDEN SITOUTUMINEN	3.3
4. HINNOITTELU	4.3
5. HENKILÖSTÖ	5.4
6. TILAT JA VUOKRA	6.4

LIITTEET

LIITE 1. Osakassopimus

LIITE 2. Yhtiöjärjestys

LIITE 3. Laskelmat

1. JOHDANTO

Ateria- ja puhtauspalvelut ovat tärkeä osa hyvinvointialueen ja kuntien palveluita. Hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa 2023, hyvinvointialueella ja kunnilla ei ole hankintalain mukaista sidosyksikköasemaa. Kunta ei voi myydä palveluja hyvinvointialueelle eikä hyvinvointialue kunnille.

Pohjois- Pohjanmaan hyvinvointialueen sekä kuntien yhteiseen in- house yhtiö valmisteluun on ilmaissut myönteisen kannan 27 kuntaa. Kunnat sekä hyvinvointialue on nimennyt edustajansa in- house yhtiöitä valmistelemaan ohjausryhmään. Ohjausryhmä on asettanut keskuudestaan valmisteluryhmän, joka koostuu kuntien- ja hyvinvointialueen edustajista. Valmisteluryhmä ja ohjausryhmä on valmistellut in- house yhtiöitä koskevia asioita. Työtä on tukenut taloudellinen ja juridinen asiantuntija.

Valmistelu- ja ohjausryhmä on saattanut työnsä valmiiksi kuntien päätöksentekoa varten. Aluevaltuusto on päättänyt; voidaan perustaa enintään kolme uutta yhtiötä, sillä reunaehdolla, että kunnat lähtevät kattavasti mukaan yhtiöihin. Mikäli kunnat eivät lähde mukaan riittävällä laajuudella, yhtiöiden lukumäärää tarkastellaan uudelleen.

Huomioitavaa on, että tämä on informatiivinen yhtiön toiminnankuvaus, ei osakassopimuksen liite. Yhtiön toimitusjohtaja ja yhtiön hallitus laativat liiketoimintasuunnitelman ja yhtiön strategian ensimmäisen toimintavuoden aikana yhteistoiminnassa muun muassa osakasvaliokunnan kanssa. Liitteenä olevista asiakirjoista; osakassopimuksesta, yhtiöjärjestyksestä sekä laskelmista käy ilmi yhtiöitä koskevat asiat tarkemalla tasolla.

2. YHTIÖN TOIMINTA-AJATUS JA TOIMINTAPERIAATE

Perustettavan yhtiön tehtävänä on tuottaa omistajilleen laadukkaita ja kustannustehokkaita ateria- ja puhtauspalveluita. Yhtiö noudattaa tuotannossaan olemassa olevia ravitsemussuosituksia asiakassegmenteittäin sekä puhtauspalveluissa sovittua palvelutasoa. Yhtiö tuottaa palveluja niin koulujen, päiväkotien kuin terveyskeskusten vuodeosastojen ja vanhusten palvelutalojen asiakkaiden tarpeisiin.

Yhtiö järjestää palvelut oman tuotannon, ostopalveluiden ja niiden yhdistelmän avulla. Järjestely ei sinällään muuta vallitsevaa tilannetta. Yhtiö voi tuottaa palveluita myös muille kuin osakkailleen 5 %/500 000 € rajoissa, mikäli sen katsotaan palvelevan mm. yhtiön resurssien tehokasta käyttöä ja toiminta-ajatusta.

Yhtiön osakkaaksi voidaan ottaa myöhemmin myös muita kuntia ja kuntayhtymiä. Niiden tulee olla julkisia toimijoita. Osakkaaksi otettavien uusien toimijoiden ei tule vaarantaa yhtiön sidosyksikköasemaa. Yhtiö kohtelee kaikkia osakkaanomistajia tasapuolisesti antamatta erityisetua kenellekään osakkaanomistajalle.

Yhtiön ensisijainen tavoite on tuottaa sekä kuntien että hyvinvointialueen asiakkaille laadukkaat ja kustannustehokkaat ateria- ja puhtauspalvelut, sekä kyseisiin palveluihin liittyviä muita tukipalveluja ja asiantuntijapalveluja.

Yhtiön toimintaperiaatteen mukaisuus varmistetaan sen ja palveluiden ostajien keskinäisissä palvelusopimuksissa. Yhtiö voi sovitusti tuottaa tai järjestää ydintehtäviensä kannalta rajapintoihin liittyviä palveluita, kuten esim. vaate- ja instrumenttien huoltoon liittyviä osatehtäviä. Talous-, henkilöstö- ja muut tukipalvelut ostetaan ulkoiselta toimijalta (esim. Monetra).

Palveluiden tuottaminen kuntien alueella jatkuu saumattomasti yhtiöiden aloittaessa toimintansa. Yhtiö tulee hyödyntämään kunnissa olevaa keittiöverkostoa sekä toimimaan paikallisesti.

Olemassa olevia synergiaetuja tullaan jatkamaan ja kehittämään edelleen. Esimerkiksi henkilöstö työskentelee sekä ateria- että puhtauspalvelutehtävissä. Näin henkilöstöressurssien käyttö optimoidaan parhaalla mahdollisella tavalla.

Yhtiö sitoutuu edistämään lähi- ja suomalaisen ruuan käyttöä. Yhtiö ottaa huomioon toiminnassaan vastuulliset raaka-aineet ja kiinnittää huomiota ruokahävikkiin. Puhtauspalveluissa on lisäksi tärkeässä roolissa sisäilma-asiantuntijuus sekä merkittävä rooli infektioiden torjunnassa. Toiminnassa tulee huomioida niin ympäristötavoitteet, EU-lainsäädäntö, jäte- ja ympäristöhuollon näkökulma, kestävän kehityksen näkökulma kuin puhtauspalvelujen lupaus terveellisestä ja turvallisesta työympäristöstä.

3. OSAKKAIDEN SITOUTUMINEN

Yhtiön osakkaat sitoutuvat käyttämään yhtiön ateria- ja puhtauspalveluita. Yhtiöön siirtyy kunnissa olevat sopimukset, jotka yhtiö voi juridisesti ja tarveperusteisesti vastaanottaa. Osakassopimuksessa on määritelty myös ns. exit- lausekkeet.

4. HINNOITTELU

Yhtiön palvelujen hinnoittelu perustuu kuntakohtaiseen kustannusvastaavuuteen sekä kustannuslaskelmaan. Tästä johtuen hinnat ovat kunta- ja palvelukohtaisia. Näin ollen

kukaan osakas ei maksa muiden kuntien aiheuttamia kustannuksia. Yhtiön perustamiseen tähtäävät laskelmat perustuvat kahden viikon ennakkolaskutukseen. Hallinnolliset kustannukset jyvitetään osakkaiden kesken.

Yhtiö ei tavoittele voittoa eikä osinkoja jaeta. Mikäli yhtiöön syntyy tulosta, se käytetään toiminnan kehittämiseen ja palvelumaksujen alentamiseen.

Yhtiön ja osakkaiden kesken vahvistetaan palvelusopimukset ennen palvelutuotannon vastuun siirtymistä yhtiölle. Sopimuksissa määritellään muun muassa tuotettavat palvelut, hinnoitteluperusteet sekä hintojen tarkistaminen sopimuskauden sekä ennalta-arvaamattomien häiriöiden aikana. Sopimusten rakenne ja keskeiset ehdot noudattelevat koko Pohjois-Pohjanmaan alueella samoja periaatteita.

Yhtiölle on haettu ennakkoratkaisua verohallinnolta arvonlisäverovelvollisuudesta oppilasruokailun osalta. Yhtiön toimintaa käsiteltäisiin arvonlisäverovelvollisena, jolloin kunnille ei aiheutuisi alv- lisäkustannusta. Asiasta on pyydetty ennakkoratkaisua verohallinnolta.

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstö siirtyy kunnista suoraan yhtiöihin ns. vanhoina työntekijöinä (31.12.2022). Henkilöt säilyttävät nykyisen työnantajan palveluksessa karttuneet ja lasketut palvelusajat (mm. vuosilomaetuudet). Yhtiöt ovat AVAINTA Ry:n jäseniä ja noudattavat AVAIN-työehtosopimusta yhtiöön siirtyvän henkilöstön osalta. Määräaikaisen henkilöstön työ-sopimuksia voidaan jatkaa siirtymävaiheen yli.

Henkilöstön osaamista ja työkykyä ylläpidetään erilaisin ammatillisen osaamisen kehittämisen- sekä työkykyä ylläpitävin keinoin.

6. TILAT JA VUOKRA

Osakassopimuksissa linjataan vuokrauksen reunaehdot. Kiinteät koneet ja laitteet sisällytetään toimitilojen vuokrasopimukseen ja niiden omistaminen ja huoltovastuu jäävät vuokranantajalle. Irtaimisto ja luovutushetken varasto siirretään yhtiölle apporttina ja ne arvotetaan yhdenmukaisin periaattein.

In- house yhtiö vuokraa toimitilat ensisijaisesti suoraan kunnilta, kuten tuotantokeittiöt ja niihin liittyvät varastotilat sekä siivouskeskukset. Ruokasalit jäävät pääasiallisen käyttäjän haltuun. Yhtiö ja kunta neuvottelevat keskenään vuokrasopimukset vastuunjako- taulukkoineen. Yhtiön tulee maksaa vuokraa yhtiön käytössä olevista keittiöistä. Vuokrasopimuksissa sovittavan vuokratason määrittelyssä pyritään huomioimaan vuokran määräytymistä koskevat periaatteet, jotka on asetettu valtioneuvoston asetuksessa

kunnan ja hyvinvointialueen välisen siirtymäkauden vuokrasopimuksen vuokran määräytymisestä vuosina 2023–2026, ellei markkinaperusteisen hinnoittelun vaatimus muuta edellytä.

Yhtiö hyödyntää omistajiensa olemassa olevaa keittiöverkkoa. Keittiöverkon investointivastuu on kiinteistön omistajalla. Investointitarpeet todetaan yhteistoiminnassa kiinteistön omistajien kanssa ennakoivasti.